ଆୟକର ଆୟୁକ୍ତ, ଓଡ଼ିଶା

ବନାମ

ମେସର୍ସ କଳିଙ୍ଗ ଟ୍ୟୁବ୍ସ ଲିମିଟେଡ୍ ।

ଜାନୁୟାରୀ 8, 1996

[ବି. ପି. ଜୀବନ ରେଡ୍ଡି ଏବଂ ଏସ୍. ବି. ମଜମୁଦାର, ନ୍ୟାୟମୂର୍ତ୍ତିଦ୍ୱୟ]

କେନ୍ଦ୍ରୀୟ ବିକ୍ରୟ ଟିକସ ଅଧିନିୟମ, 1956:

ବିକ୍ରୟ ଟିକସ – କରଦାତା – ହିସାବରକ୍ଷଣର ବାଣିଜ୍ୟିକ ପ୍ରଣାଳୀ ଅନୁସରଣ କରି - ଟିକସ ପ୍ରଦାନ କରିବାର ଦାୟିତ୍ୱ - ନିର୍ଣ୍ଣୟ, ଯେତେବେଳେ କରଦାତା ବିକ୍ରୟ କରନ୍ତି ସେତେବେଳେ ଉତ୍ପନ୍ନ ହୋଇଥାଏ ।

ଆୟକର ଅଧିନିୟମ, 1961 ଧାରା 37 ।

ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ ବର୍ଷ 1962-63 ସହିତ ପ୍ରାସଙ୍ଗିକ ପୂର୍ବ ବର୍ଷ ମଧ୍ୟରେ ଉତ୍ପନ୍ନ ହୋଇଥିବା କରଦାତାଙ୍କ ବିକ୍ରୟ ଟିକସ ଦାୟିତ୍ୱ - ପରବର୍ତ୍ତୀ ବର୍ଷରେ ବିକ୍ରୟ ଟିକସ ଅଧିକାରୀଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ ଟିକସ - ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ ବର୍ଷ 1971-72 ପାଇଁ ପ୍ରାସଙ୍ଗିକ ପୂର୍ବ ବର୍ଷ ମଧ୍ୟରେ ନ୍ୟାୟାଧିକରଣଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଟିକସ ଦାବି ହ୍ରାସ - ନିର୍ଣ୍ଣୟ, କରଦାତା ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ ବର୍ଷ 1971-72 ରେ ଉକ୍ତ ପରିମାଣର ଛାଡ଼ ଦାବି କରିବାକୁ ହକଦାର ନଥିଲେ ।

ଉତ୍ତରଦାତା-କମ୍ପାନୀ ଷ୍ଟିଲ୍ ଟ୍ୟୁବ୍ ଉତ୍ପାଦନ ଏବଂ ବିକ୍ରୟରେ ନିୟୋଜିତ ଥିଲେ ଏବଂ କେନ୍ଦ୍ରୀୟ ବିକ୍ରୟ ଟିକସ ଅଧିନିୟମ, **1956** ଅନୁଯାୟୀ ବିକ୍ରୟ ଟିକସ ଦେବାକୁ ବାଧ୍ୟ ଥିଲେ । ଆକଳନ ବର୍ଷ **1962-63** ସମ୍ବନ୍ଧରେ ବିକ୍ରୟ ଟିକସ ଅଧିକାରୀ **31** ମାର୍ଚ୍ଚ, **1996** ରେ ମୂଲ୍ୟାଙ୍କନ ସମାପ୍ତ କରିଥିଲେ ଏବଂ **11,02,698** ଟଙ୍କାର ଅତିରିକ୍ତ ଟିକସ ଦାବି କରିଥିଲେ । ଦ୍ୱିତୀୟ ଆବେଦନରେ ନ୍ୟାୟାଧିକରଣଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଏହି ରାଶିକୁ **2,21,161** ଟଙ୍କାକୁ ହ୍ରାସ କରାଯାଇଥିଲା । ଉତ୍ତରଦାତା-କରଦାତା ପୂର୍ବ ବର୍ଷ **1970-71** ପାଇଁ ମୂଲ୍ୟାଙ୍କନ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ବ୍ୟବସାୟିକ ଖର୍ଚ୍ଚ ଭାବରେ ଉକ୍ତ ରାଶି ଛାଡ କରିବାକୁ ଦାବି କରିଥିଲେ, କାରଣ ଏହାଙ୍କ ଅନୁଯାୟୀ ବିକ୍ରୟ-ଟିକସ ଦାୟିତ୍ୱ ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ ବର୍ଷ **1971-72** ର ଥିଲା । ଆୟକର ଅଧିକାରୀ ପ୍ରାସଙ୍ଗିକ ଆକଳନ ବର୍ଷରେ ଉକ୍ତ ଛାଡ଼କୁ ଏହି ଆଧାରରେ ଅନୁମତି ଦେଇନଥିଲେ ଯେ କରଦାତା ହିସାବରକ୍ଷଣର ବାଣିଜ୍ୟିକ ପ୍ରଣାଳୀ ଅନୁସରଣ କରୁଥିଲେ ଏବଂ ତେଣୁ ଉକ୍ତ ବର୍ଷ ପୂର୍ବରୁ ଏହାକୁ ଉପାର୍ଜିତ ହେଉଥିବା ବିକ୍ରୟ ଟିକସ ପ୍ରଦାନ କରିବାର ଦାୟିତ୍ୱ ଥିଲା । ଅପିଲୀୟ ଆୟୁକ୍ତ ଉକ୍ତ ଛାଡ଼କୁ ଅନୁମତି ଦେଇଛନ୍ତି ଯେ ଯେହେତୁ ଉକ୍ତ ଦାୟିତ୍ୱ ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ ହୋଇଛି ଏବଂ କେବଳ ସେହି ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ ବର୍ଷରେ ଜଣା ପଡ଼ିଛି, ସେହି ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ ବର୍ଷ ପାଇଁ ଏହାକୁ ଅନୁମତି ଦିଆଯାଇପାରିବ ।

ଆୟକର ନ୍ୟାୟାଧିକରଣ ଅପିଲୀୟ ଆୟୁକ୍ତଙ୍କ ନିଷ୍ପତ୍ତିକୁ ପ୍ରତ୍ୟାଖ୍ୟାନ କରି ରାୟ ଦେଇଛନ୍ତି ଯେ ଉକ୍ତ ବିକ୍ରୟ ଟିକସ ଦାୟିତ୍ୱ ପ୍ରାସଙ୍ଗିକ ମୂଲ୍ୟାଙ୍କନ ବର୍ଷ ପାଇଁ ଛାଡ଼ ଭାବରେ ଗ୍ରହଣୀୟ ନଥିଲା । ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ କହିଥିଲେ ଯେ ବିକ୍ରୟ ଟିକସ ପ୍ରଦାନ କରିବାର

ଦାୟିତ୍ୱ ବିକ୍ରୟ ସମ୍ପନ୍ନ ହେବା ସମୟରେ ପ୍ରାରମ୍ଭରେ ଉପାର୍ଜିତ ହୋଇଥିଲା ବୋଲି କୁହାଯାଇପାରେ, କିନ୍ତୁ ଦାୟିତ୍ୱ ସମାପ୍ତ ନହେବା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଏହା ବୃଦ୍ଧି ପାଇବାରେ ଲାଗିଛି ବୋଲି ବିବେଚନା କରାଯିବ ଏବଂ ଯେତେବେଳେ ନ୍ୟାୟାଧିକରଣଙ୍କର ଆଦେଶ ଅନୁଯାୟୀ ବିକ୍ରୟ ଟିକସ ଅଧିକାରୀଙ୍କ ଦ୍ୱାରା କରଦାତାଙ୍କ ଉପରେ ଏକ ନୂତନ ଦାବି କରିବା ସୂଚନା ଜାରି କରାଯାଇଥିଲା, ସେତେବେଳେ ଏପରି ଦାବି କରିବାର ସୂଚନା ପାଇବା ପରଠାରୁ କରଦାତାଙ୍କ ଉପରେ ଦାୟିତ୍ୱ ଉପାର୍ଜିତ ହୋଇଛି ବୋଲି କୁହାଯାଇପାରେ ଏବଂ ତେଣୁ, ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ ବର୍ଷ **1971-72** ସମୟରେ କରଦାତା ଆୟକର ଅଧିନିୟମର ଧାରା **37** ଅନୁଯାୟୀ ଟିକସ ଛାଡ଼ ଦାବି କରିପାରିବେ, ଯଦିଓ ଦାୟିତ୍ୱ ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ ବର୍ଷ **1962-63** ର ଥିଲା ।

ଏହି ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କଠାରେ ଆବେଦନରେ ରାଜସ୍ୱ ପାଇଁ ଏହି ଯୁକ୍ତି କରାଯାଇଥିଲା ଯେ **(i)** ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟର ନିର୍ଣ୍ଣୟ ଭୁଲ ଥିଲା; **(ii)** ଯେହେତୁ ଟିକସଦାତା ହିସାବରକ୍ଷଣର ବାଣିଜ୍ୟିକ ପ୍ରଣାଳୀ ଅନୁସରଣ କରୁଥିଲେ, ବିକ୍ରୟ ଟିକସ ଅଧୀନରେ ଥିବା ବିକ୍ରୟର ଆରମ୍ଭ ମୁହୂର୍ତ୍ତରୁ କେନ୍ଦ୍ରୀୟ ବିକ୍ରୟ ଟିକସ ପ୍ରଦାନ କରିବାର ଦାୟିତ୍ୱ ଉତ୍ତରଦାତା-ଟିକସଦାତାଙ୍କୁ ଅର୍ଜନ ହୋଇଥିଲା; ଏବଂ **(iii)** ଟିକସଦାତାଙ୍କ ବିବାଦ ବଳବତ୍ତର ନଥିବା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଦାୟିତ୍ୱଟି ଏକ ଦାୟିତ୍ୱ ହେବାରୁ ରୋକା ଯାଇପାରିବନାହିଁ, କାରଣ ଟିକସଦାତା ଏହାକୁ ହ୍ରାସ କରିବା ପାଇଁ କିମ୍ବା ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ଶେଷ କରିବା ପାଇଁ ଉଚ୍ଚ କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷଙ୍କ ସମ୍ମୁଖରେ କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନ ଗ୍ରହଣ କରିଥିଲେ ।

ରାଜସ୍ୱ ଦ୍ୱାରା ପସନ୍ଦ କରାଯାଇଥିବା ଆବେଦନକୁ ଅନୁମତି ଦେଇ ଏବଂ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କର ନିର୍ଣ୍ଣୟକୁ ଅଗ୍ରାହ୍ୟ କରି, ଏହି ନ୍ୟାୟାଳୟ

ବିଚାର କଲେ : **1.** ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କ ନିର୍ଣ୍ଣୟ ଆଦୌ ଗ୍ରହଣୀୟ ନୁହେଁ । ଯେତେବେଳେ ଟିକସଦାତା ହିସାବରକ୍ଷଣର ବାଣିଜ୍ୟିକ ପ୍ରଣାଳୀକୁ ଅନୁସରଣ କରୁଛନ୍ତି, ଟିକସଦାତାଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଦେୟ ହେଉଥିବା ବିକ୍ରୟ ଟିକସ କ୍ଷେତ୍ରରେ, ବିକ୍ରେତା ବିକ୍ରି କରିବା ମାତ୍ରେ ବିକ୍ରୟ ଟିକସ ପଇଠ କରିବାର ଦାୟିତ୍ୱ ବୃଦ୍ଧି ପାଇଥାଏ, ଯାହା ବିକ୍ରୟ ଟିକସ ଅଧୀନରେ ଥାଏ । ସେହି ପର୍ଯ୍ୟାୟରେ ଟିକସ ଦେବାର ବାଧ୍ୟତା ସୃଷ୍ଟି ହୋଇଥାଏ । ଉଚ୍ଚ କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷଙ୍କ ସମ୍ମୁଖରେ ଏହି ପ୍ରସଙ୍ଗରେ ବିବାଦ ଉଠାଇବା ଅପ୍ରାସଙ୍ଗିକ ହେବ ।

2. ବର୍ତ୍ତମାନର ମାମଲାରେ, କେନ୍ଦ୍ରୀୟ ବିକ୍ରୟ ଟିକସ ପ୍ରଦାନ କରିବାର ଦାୟିତ୍ୱ ପୂର୍ବ ପ୍ରାସଙ୍ଗିକ ବର୍ଷ **1962-63** ରେ ଟିକସଦାତାଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଅନୁସରଣ କରାଯାଇଥିବା ହିସାବରକ୍ଷଣର ବାଣିଜ୍ୟିକ ପ୍ରଣାଳୀ ଆଧାରରେ ଉତ୍ପନ୍ନ ହୋଇଥିଲା କିମ୍ବା ଉପାର୍ଜିତ ହୋଇଥିଲା । ଏହା ଏକ ସତ୍ୟ ଯେ ସେହି ବର୍ଷ ପାଇଁ ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ ବିକ୍ରୟ ଟିକସ ଅଧିକାରୀଙ୍କ ଦ୍ୱାରା **31.3.1966** ରେ ସମାପ୍ତ ହୋଇଥିଲା । ତଥାପି, ହିସାବରକ୍ଷଣର ବାଣିଜ୍ୟିକ ବ୍ୟବସ୍ଥାରେ, ବିକ୍ରୟ ଟିକସ ଅଧିକାରୀଙ୍କ ଆଦେଶ ଅନୁଯାୟୀ ପରିମାଣଯୁକ୍ତ ବିକ୍ରୟ ଟିକସ ଦେୟ ପ୍ରଦାନ କରିବାର ଦାୟିତ୍ୱ ପ୍ରାସଙ୍ଗିକ ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ ବର୍ଷ **1962-63** ପାଇଁ ଟିକସଦାତାଙ୍କୁ ଉପାର୍ଜିତ ହୋଇଥିବା କୁହାଯାଇପାରେ । ଏହା ସତ୍ୟ ଯେ ଟିକସଦାତା ଏହାକୁ ଆପତ୍ତି କରିଥିଲେ ଏବଂ ବିକ୍ରୟ ଟିକସ ନ୍ୟାୟାଧିକରଣଙ୍କ ସମ୍ମୁଖରେ ଦ୍ୱିତୀୟ ଆବେଦନରେ ତା **28.5.1970** ରିଖରେ **2,22,161** ଟଙ୍କାକୁ ହ୍ରାସ କରି ଶେଷରେ ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ ବର୍ଷ **1962-63** ପାଇଁ ବିକ୍ରୟ ଟିକସ ପ୍ରଦାନ କରିବାର ଦାୟିତ୍ୱ ପାଇଥିଲେ । କିନ୍ତୁ ଏହା ହିସାବରକ୍ଷଣର ବାଣିଜ୍ୟିକ ବ୍ୟବସ୍ଥା ଆଧାରରେ ବିକ୍ରୟ ଟିକସ ପ୍ରଦାନ କରିବା ପାଇଁ ଦାୟିତ୍ୱର ସଞ୍ଚାଳନକୁ ପ୍ରଭାବିତ କରିବ ନାହିଁ । ଏହା ସ୍ପଷ୍ଟ ଯେ କୌଣସି କ୍ଷେତ୍ରରେ, ଟିକସଦାତା, ଯିଏ ହିସାବରକ୍ଷଣର ବାଣିଜ୍ୟିକ

ପ୍ରଣାଳୀ ଅନୁସରଣ କରୁଥିଲେ, ସେ ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ ବର୍ଷ 1971-72 ରେ ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ ବର୍ଷ 1962-63 ପାଇଁ କେନ୍ଦ୍ରୀୟ ବିକ୍ରୟ ଟିକସ ଦେୟ ପ୍ରଦାନ ପାଇଁ ଛାଡ଼ ଦାବି କରିପାରିନଥାନ୍ତେ । ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ ଏହି ଉପସଂହାରରେ ପହଞ୍ଚି ଭୁଲ କରିଥିଲେ ଯେ ବିକ୍ରୟ-ଟିକସ ନ୍ୟାୟାଧିକରଣଙ୍କର ନିର୍ଣ୍ଣୟ ଅନୁଯାୟୀ ବିକ୍ରୟ-ଟିକସ ଅଧିକାରୀଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ନୂତନ ଦାବି ସୂଚନା ଦିଆଯାଇଥିବା କାରଣରୁ ଦାବି ସୂଚନା ଦ୍ୱାରା ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ ରାଶି ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ ବର୍ଷ 1971-72 ରେ ଉପାର୍ଜିତ ଆଧାରରେ ଛାଡ଼ ମାଧ୍ୟମରେ ଦାବି କରାଯାଇପାରିବ କିମ୍ବା ଏହିପରି ଦାୟିତ୍ୱ ସେହି ବର୍ଷରେ ଉପାର୍ଜିତ ହୋଇଥିବା ବିବେଚନା କରାଯାଇପାରେ ।

3. ଯଦିଓ ଏହା କୁହାଯାଇଥାଏ ଯେ ବିକ୍ରୟ ଟିକସ ଅଧିକାରୀଙ୍କ ଆଦେଶ ବିକ୍ରୟ ଟିକସ ନ୍ୟାୟାଧିକରଣଙ୍କର ଆଦେଶରେ ମିଶ୍ରଣ ହୋଇଥିଲା, ତେବେ ତାହାର ନିର୍ଣ୍ଣୟ ଉପରେ କୌଣସି ପ୍ରଭାବ ପଡ଼ିବ ନାହିଁ ଯେ ହିସାବରକ୍ଷଣର ବାଣିଜ୍ୟିକ ବ୍ୟବସ୍ଥା ଉପରେ ବିକ୍ରୟ ଟିକସ ପ୍ରଦାନ କରିବାର ଦାୟିତ୍ୱ ଟିକସଦାତାଙ୍କୁ କେବେ ଅର୍ଜନ ହୋଇଥିଲା ଏବଂ କେଉଁ ପ୍ରାସଙ୍ଗିକ ମୂଲ୍ୟାଙ୍କନ ବର୍ଷରେ ଟିକସଦାତାଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଆୟକର ଅଧିନିୟମ 37 ଅନୁଯାୟୀ ଛାଡ଼ ପାଇଁ ଦାବି କରାଯାଇ ପାରିଥାନ୍ତା ।

କେଦାରନାଥ ଝୋଟ ଉତ୍ପାଦନ କମ୍ପାନୀ ଲିମିଟେଡ ବନାମ ଆୟକର ଆୟୁକ୍ତ (କେନ୍ଦ୍ରୀୟ) କଲିକତା, **[1971] 82 ITR 363 ପ୍ରୟୋଗ କରାଯାଇଥିଲା ।**

ଆୟକର ଅଧିକାରୀ, କୋଲାର ଏବଂ ଅନ୍ୟଜଣେ ବନାମ ସେଘୁ ବିଚିୟା ସେଟ୍ଟି, **[1964] 7 SCR 148 ଏବଂ** *ଷ୍ଟେଟ୍ ବ୍ୟାଙ୍କ୍ ଅଫ୍ ଟ୍ରାଭାଙ୍କୋର୍ ବନାମ ଆୟକର ଆୟୁକ୍ତ କେରଳ,* **AIR (1986) SC 757, ଆବେଦନଯୋଗ୍ୟ ନୁହେଁ ବୋଲି ଦର୍ଶାଇଥିଲେ ।**

ଦେୱାନୀ ଆବେଦନ ଅଧିକାରିତା :ଦେୱାନୀ ଆବେଦନ ସଂଖ୍ୟା 1396/1996 ।

S.J.C. ସଂଖ୍ୟା 52/1980 ରେ ଓଡ଼ିଶା ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କର ତା 13.5.87 ରିଖର ରାୟ ଏବଂ ଆଦେଶରୁ ।

ଆବେଦନକାରୀ ପାଇଁ ଏସ୍. ଏନ୍. ଟର୍ଡୋଲ୍ ଏବଂ ବି. ପାର୍ଥସାରଥି ।

ଉତ୍ତରଦାତାଙ୍କ ପାଇଁ ସୁଶ୍ରୀ ଇନ୍ଦ୍ରା ଜଇସିଂ ଏବଂ ସୁଶ୍ରୀ ବିଜୟ ଲକ୍ଷ୍ମୀ ମେନନ ।

ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କର ରାୟ **ନ୍ୟାୟମୂର୍ତ୍ତି ଏସ୍. ବି. ମଜମୁଦାର** ଙ୍କ ଦ୍ୱାରା କରାଯାଇଥିଲା । ଅନୁମତି ପ୍ରଦାନ କରାଗଲା ।

ଉଭୟ ପକ୍ଷର ବିଜ୍ଞ ଓକିଲଙ୍କ ସମ୍ମତି ଦ୍ୱାରା ଆବେଦନର ଚୂଡ଼ାନ୍ତ ଶୁଣାଣି କରାଯାଇଛି ଏବଂ ଏହି ରାୟ ଦ୍ୱାରା ଫଇସଲା କରାଯାଉଛି । ରାଜସ୍ୱ ବିରୁଦ୍ଧରେ ଏବଂ ଟିକସଦାତାଙ୍କ ସପକ୍ଷରେ ଆୟକର ଅଧିନିୟମ, 1961 ର ଧାରା 256 (1) ଅନୁଯାୟୀ ସୂଚିତ ପ୍ରଶ୍ନର ଉତ୍ତର ଦେଇ ଓଡ଼ିଶା ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ, କଟକଙ୍କ ଦ୍ୱାରା 13 ମେ, 1987 ରେ ପାରିତ ରାୟ ଏବଂ ଆଦେଶକୁ ଆବେଦନକାରୀ ଆୟକର ଆୟୁକ୍ତ ଆପତ୍ତି କରିଛନ୍ତି । ଏହା ଆୟକର କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷଙ୍କ ଯୁକ୍ତି ଯେ ଏହି ପ୍ରଶ୍ନର ଉତ୍ତର ଟିକସଦାତାଙ୍କ ବିରୋଧରେ ଦିଆଯିବା ଉଚିତ । ବିବାଦରେ ଥିବା ପ୍ରଶ୍ନକୁ କେନ୍ଦ୍ର କରି କିଛି ପ୍ରାସଙ୍ଗିକ ତଥ୍ୟକୁ ଏହି ପର୍ଯ୍ୟାୟରେ ଉଲ୍ଲେଖ ହେବା ଆବଶ୍ୟକ ।

ପ୍ରାସଙ୍ଗିକ ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ ବର୍ଷ ହେଉଛି 1971-72 । ଉତ୍ତରଦାତା-ଟିକସଦାତା ଏକ ସୀମିତ କମ୍ପାନୀ ଯାହା ଓଡ଼ିଶା ରାଜ୍ୟରେ ଷ୍ଟିଲ୍ ଟ୍ୟୁବ୍ ଉତ୍ପାଦନ ଏବଂ ବିକ୍ରୟ କରେ । ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ ବର୍ଷ 1962-63 ପାଇଁ ପ୍ରାସଙ୍ଗିକ ପୂର୍ବ ବର୍ଷରେ, କେନ୍ଦ୍ରୀୟ ବିକ୍ରୟ ଟିକସ

ଅଧିନିୟମ ଅନୁଯାୟୀ ଟିକସଦାତା ବିକ୍ରୟ ଟିକସ ଦେବାକୁ ଉତ୍ତରଦାୟୀ ଥିଲେ । ବିକ୍ରୟ ଟିକସ ଅଧିକାରୀ 31 ମାର୍ଚ୍ଚ, 1966 ରେ ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ ବର୍ଷ 1962-63 ସମ୍ବନ୍ଧରେ ମୂଲ୍ୟାଙ୍କନ ସମାପ୍ତ କରିଥିଲେ ଏବଂ ଅତିରିକ୍ତ 11,02,698 ଟଙ୍କା ଦାବି କରିଥିଲେ। । ଟିକସଦାତା ଏହି ମାମଲା ଉପରେ ଆବେଦନରେ ବିଫଳ ହୋଇଥିଲେ ଏବଂ ତା 'ପରେ ବିକ୍ରୟ ଟିକସ ନ୍ୟାୟାଧିକରଣଙ୍କ ନିକଟରେ ଦ୍ୱିତୀୟ ଆବେଦନ ଦାୟର କରିଥିଲେ । ନ୍ୟାୟାଧିକରଣ ନିଜର 28 ମେ, 1970 ତାରିଖର ଆଦେଶ ଦ୍ୱାରା ବିକ୍ରୟ ଟିକସର ଅତିରିକ୍ତ ଚାହିଦାକୁ 2,22,161 ଟଙ୍କାକୁ ହ୍ରାସ କରିଥିଲେ । ନ୍ୟାୟାଧିକରଣଙ୍କର ଉପରୋକ୍ତ ଆଦେଶ ଆଧାରରେ, ଯେହେତୁ ଟିକସଦାତାଙ୍କ ଅନୁଯାୟୀ ବିକ୍ରୟ-ଟିକସ ଦାୟିତ୍ୱ ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ ବର୍ଷ 1971-72 ପାଇଁ ଥିଲା, ଉତ୍ତରଦାତା-ଟିକସଦାତା ପୂର୍ବ ବର୍ଷ 1970-71 ପାଇଁ ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ବ୍ୟବସାୟିକ ଖର୍ଚ୍ଚ ଭାବରେ ଉକ୍ତ ରାଶି କାଟିବାକୁ ଦାବି କରିଥିଲେ ।

ଆୟକର ଅଧିକାରୀ ପ୍ରାସଙ୍ଗିକ ଆକଳନ ବର୍ଷରେ ଉକ୍ତ ଛାଡ଼କୁ ଅନୁମତି ଦେଇନଥିଲେ, କାରଣ ଆୟକର ଅଧିକାରୀଙ୍କ ଅନୁଯାୟୀ ଟିକସଦାତା ହିସାବରକ୍ଷଣର ବାଣିଜ୍ୟିକ ପ୍ରଣାଳୀ ଅନୁସରଣ କରୁଥିଲେ ଏବଂ ତେଣୁ ଉକ୍ତ ବର୍ଷ ପୂର୍ବରୁ ଏହାକୁ ବିକ୍ରୟ ଟିକସ ପ୍ରଦାନ କରିବାର ଦାୟିତ୍ୱ ଅର୍ଜନ ହୋଇଥିଲା । ଆବେଦନ ଉପରେ, ଅପିଲୀୟ ଆୟୁକ୍ତ ଉକ୍ତ ଛାଡ଼କୁ ଅନୁମତି ଦେଇ କହିଥିଲେ ଯେ ଯେହେତୁ ଉକ୍ତ ଦାୟିତ୍ୱ ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ ହୋଇଥିଲା ଏବଂ କେବଳ ସେହି ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ ବର୍ଷରେ ଜଣା ପଡ଼ିଥିଲା, ଏହା ସେହି ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ ବର୍ଷ ପାଇଁ ଗ୍ରହଣୀୟ ହେବ ।

ଉକ୍ତ ବିକ୍ରୟ ଟିକସ ଦାୟିତ୍ୱ ପ୍ରାସଙ୍ଗିକ ଆକଳନ ବର୍ଷରେ ଛାଡ଼ ଭାବରେ ଗ୍ରହଣୀୟ ନୁହେଁ ବୋଲି ବିଚାର କରି ଆୟକର ନ୍ୟାୟାଧିକରଣ ଅପିଲୀୟ ଆୟୁକ୍ତଙ୍କ ନିଷ୍ପତ୍ତିକୁ ପ୍ରତ୍ୟାଖ୍ୟାନ କରିଥିଲେ । ସେହି ଉପସଂହାର ପାଇଁ ନ୍ୟାୟାଧିକରଣ *କେଦାରନାଥ ଝୋଟ ଉତ୍ପାଦନ କମ୍ପାନୀ ଲିମିଟେଡ୍* ବନାମ *ଆୟକର ଆୟୁକ୍ତ (କେନ୍ଦ୍ରୀୟ), କଲିକତା*, (1971) 82 ITR 363 ମାମଲାରେ ଏହି ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କର ନିର୍ଣ୍ଣୟ ଉପରେ ନିର୍ଭର କରିଥିଲେ । ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କ ମତ ପାଇଁ ଟିକସଦାତା ଆୟକର ଅଧିନିୟମର ଧାରା 256 (I) ଅନୁଯାୟୀ ସୂଚିତ ନିମ୍ନଲିଖିତ ପ୍ରଶ୍ନ ପାଇଥିଲେ:

> "ତଥ୍ୟ ଉପରେ ଏବଂ ମାମଲାର ପରିସ୍ଥିତିରେ, ଟିକସଦାତା ଆକଳନ ବର୍ଷ 1971-72 ପାଇଁ ବିକ୍ରୟ-ଟିକସ ଦାୟିତ୍ୱ ବାବଦକୁ 2,22,161 ଟଙ୍କା କାଟିବା ପାଇଁ ହକଦାର କି ।"

ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ ଉଭୟ ପକ୍ଷଙ୍କୁ ଶୁଣିବା ପରେ, ପୂର୍ବରୁ ଉଲ୍ଲେଖ କରାଯାଇଥିବା ପରି, ଟିକସଦାତାଙ୍କ ସପକ୍ଷରେ ସକରାତ୍ମକ ଉତ୍ତର ଦେଇଥିଲେ ଏବଂ ରାଜସ୍ୱ ବିରୁଦ୍ଧରେ ଉତ୍ତର ଦେଇଥିଲେ । ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କର ଏହି ଉତ୍ତରକୁ ରାଜସ୍ୱ ତରଫରୁ ଆୟକର ବିଭାଗର ଅପିଲୀୟ ଆୟୁକ୍ତଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଆପତ୍ତି କରାଯାଇଛି ।

ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ପାଇଁ ବିଦ୍ୱାନ ଓକିଲ ନିବେଦନ କରିଥିଲେ ଯେ ଯଦି ଟିକସଦାତା ହିସାବରକ୍ଷଣର ବାଣିଜ୍ୟିକ ପ୍ରଣାଳୀ ଅନୁସରଣ କରୁଛନ୍ତି ବୋଲି ଏଥିରେ କୌଣସି ବିବାଦ ନଥାଏ ତେବେ ଉତ୍ତରଦାତା-ଟିକସଦାତାଙ୍କୁ କେନ୍ଦ୍ରୀୟ ବିକ୍ରୟ ଟିକସ ପ୍ରଦାନ କରିବାର ଦାୟିତ୍ୱ ଅର୍ଜନ ହୋଇଥାଏ ବୋଲି *କେଦାରନାଥ ଝୋଟ ଉତ୍ପାଦନ କମ୍ପାନୀ ଲିମିଟେଡ୍* (ଉପରୋକ୍ତ) ମାମଲାରେ ଏହି ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କର ନିର୍ଣ୍ଣୟର ଅନୁପାତକୁ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ ଭୁଲ୍ ବୁଝିଛନ୍ତି ଏବଂ ଭୁଲ ପ୍ରୟୋଗ କରିଛନ୍ତି । ଟିକସଦାତା ହିସାବ ରକ୍ଷଣର ବାଣିଜ୍ୟିକ ପ୍ରଣାଳୀ ଅନୁସରଣ କରୁଥିବା ବିବାଦ ନଥିବା ସ୍ଥଳେ, ବିକ୍ରୟ ଟିକସ ଅଧୀନରେ ଥିବା ବିକ୍ରୟର ଆରମ୍ଭ ମୂହୂର୍ତ୍ତରୁ କେନ୍ଦ୍ରୀୟ

ବିକ୍ରୟ ଟିକସ ପ୍ରଦାନ କରିବାର ଦାୟିତ୍ୱ ଉତ୍ତରଦାତା-ଟିକସଦାତାଙ୍କୁ ଉତ୍ପନ୍ନ ହୋଇଥାଏ । ସେହି ଦାୟିତ୍ୱ ଏକ ଦାୟିତ୍ୱ ହେବାରୁ ବନ୍ଦ ହେବ ନାହିଁ କାରଣ ଯେ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଟିକସଦାତାଙ୍କ ଯୁକ୍ତି ବିଦ୍ୟମାନ ନଥିଲା, ଟିକସଦାତା ଏହାକୁ ହ୍ରାସ କରିବା କିମ୍ବା ଶେଷ କରିବା ପାଇଁ ଉଚ୍ଚ କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷଙ୍କ ସମ୍ମୁଖରେ କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନ ଗ୍ରହଣ କରିଥିଲେ । ଅଧିକନ୍ତୁ, ଟିକସଦାତା ଏହାଙ୍କ ହିସାବ ବହିରେ ଦାୟିତ୍ୱକୁ ଦର୍ଶାଇବାରେ ବିଫଳ ହୋଇଥିଲେ ବୋଲି ତଥ୍ୟ ତାଙ୍କୁ ରାଶି ଛାଡ ଦାବି କରିବାକୁ ବାରଣ କରିନଥିଲା । ଛାଡ଼ ପାଇବା ପାଇଁ ଯୋଗ୍ୟତା ଆଇନର ବ୍ୟବସ୍ଥା ଉପରେ ନିର୍ଭର କରେ ଏବଂ ଟିକସଦାତା ତାଙ୍କ ଅଧିକାର ବିଷୟରେ କେଉଁ ମତ ନେଇପାରନ୍ତି ତାହା ଉପରେ ନୁହେଁ ।

ଅନ୍ୟପକ୍ଷରେ, ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ *କେଦାର ନାଥ ଝୋଟ ଉତ୍ପାଦନ କମ୍ପାନୀ ଲିମିଟେଡ୍* (ଉପରୋକ୍ତ) ରେ ସମାନ ନିର୍ଣ୍ଣୟକୁ ଦୃଷ୍ଟିରେ ରଖି ମତ ରଖିଥିଲେ ଯେ ବିକ୍ରୟ ଟିକସ ପ୍ରଦାନ କରିବାର ଦାୟିତ୍ୱ ପ୍ରଥମେ ବିକ୍ରୟ ଆରମ୍ଭ ହେବା ସମୟରେ ଉପାର୍ଜିତ ହୋଇଥିଲା ବୋଲି କୁହାଯାଇପାରେ, କିନ୍ତୁ ଦାୟିତ୍ୱ ବନ୍ଦ ନହେବା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଏହା ବୃଦ୍ଧି ପାଇବାରେ ଲାଗିଛି ବୋଲି ବିବେଚନା କରାଯିବ ଏବଂ ନ୍ୟାୟାଧିକରଣଙ୍କର ଆଦେଶ ଅନୁଯାୟୀ ଯେତେବେଳେ ବିକ୍ରୟ ଟିକସ ଅଧିକାରୀଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଟିକସଦାତାଙ୍କ ଉପରେ ଏକ ନୂତନ ଦାବି ସୂଚନା ଜାରି କରାଯାଇଥିଲା, ସେତେବେଳେ ଟିକସଦାତାଙ୍କ ଦାୟିତ୍ୱ ଏପରି ଦାବି ସୂଚନା ପାଇବା ପରଠାରୁ ଉପାର୍ଜିତ ହୋଇଛି ବୋଲି କୁହାଯାଇପାରେ ଏବଂ ତେଣୁ, ଯଦିଓ ଦାୟିତ୍ୱଟି 1962-63 ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ ବର୍ଷର ଥିଲା, ଟିକସଦାତା ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ ବର୍ଷ 1971-72 ସମୟରେ ଆୟକର ଅଧିନିୟମର ଧାରା 37 ଅନୁଯାୟୀ ଛାଡ଼ ଦାବି କରିପାରିବେ । ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ତରଫରୁ ବିଜ୍ଞ ଓକିଲଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଏହା ନିବେଦନ କରାଯାଇଥିଲା ଯେ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କର ଉପରୋକ୍ତ ଦୃଷ୍ଟିକୋଣ ଭୁଲ ଥିଲା । ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ *କେଦାରନାଥ ଝୋଟ ଉତ୍ପାଦନ କମ୍ପାନୀ ଲିମିଟେଡ* (ଉପରୋକ୍ତ) ମାମଲାରେ ଏହି ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କର ନିର୍ଣ୍ଣୟର ଅନୁପାତକୁ ଭୁଲ୍ ଭାବରେ ବୁଝିଥିଲେ ଏବଂ ଭୁଲ ପ୍ରୟୋଗ କରିଥିଲେ । ଅନ୍ୟ ପକ୍ଷରେ, ଉତ୍ତରଦାତା-ଟିକସଦାତାଙ୍କ ବିଜ୍ଞ ଓକିଲ, *ଆୟକର ଅଧିକାରୀ, କୋଲାର ଏବଂ ଅନ୍ୟ ଜଣେ* ବନାମ *ସେଘୁ ବୁଚିଆ ସେଟ୍ଟି,* [1964] 7 SCR 148 ମାମଲାରେ ଏହି ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କର ନିର୍ଣ୍ଣୟ ଉପରେ ନିର୍ଭର କରି ଉପସ୍ଥାପନ କରିଥିଲେ ଯେ ବିକ୍ରୟ ଟିକସ ଅଧିକାରୀଙ୍କ ଆଦେଶ ଚୂଡ଼ାନ୍ତ ଅପିଲୀୟ ପ୍ରାଧିକାରୀ ଅର୍ଥାତ ବିକ୍ରୟ ଟିକସ ନ୍ୟାୟାଧିକରଣଙ୍କ ଆଦେଶରେ ମିଶ୍ରଣ ହୋଇଛି ଏବଂ ଏହା ପରେ ହିଁ ବିକ୍ରୟ ଟିକସ ପ୍ରଦାନ କରିବାର ଦାୟିତ୍ୱ ଟିକସଦାତାଙ୍କ ବିରୋଧରେ ସ୍ପଷ୍ଟ ହୋଇଛି ବୋଲି କୁହାଯାଇପାରିବ କିମ୍ବା ଟିକସଦାତାଙ୍କୁ ଅର୍ଜିତ ବୋଲି କୁହାଯାଇପାରିବ । ସେ *ଷ୍ଟେଟ୍ ବ୍ୟାଙ୍କ ଅଫ୍ ଟ୍ରାଭାଙ୍କୋର* ବନାମ *ଆୟକର ଆୟୁକ୍ତ କେରଳ*, AIR (1986) SC 757 ମାମଲାରେ ଏହି ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କର ନିର୍ଣ୍ଣୟ ଉପରେ ନିର୍ଭର କରି ମଧ୍ୟ ଉପସ୍ଥାପନ କରିଥିଲେ ଯେ ଯେତେବେଳେ ହିସାବରକ୍ଷଣର ବାଣିଜ୍ୟିକ ପ୍ରଣାଳୀ ଅନୁଯାୟୀ ଅନୁରକ୍ଷଣ ହିସାବ ବହିରେ ପ୍ରବେଶ କରାଯାଏ, ଏହା ପ୍ରକୃତ ଆୟର ଉପାର୍ଜନ ଉପରେ ସେହି ପ୍ରବେଶ ଗୁଡିକ ପ୍ରଭାବଶାଳୀ ହୋଇଥିଲା । ଉତ୍ତରଦାତାଙ୍କ ପାଇଁ ବିଜ୍ଞ ଓକିଲଙ୍କ ଅନୁଯାୟୀ, ବିକ୍ରୟ ଟିକସ ନ୍ୟାୟାଧିକରଣଙ୍କର ଆଦେଶ ଅନୁଯାୟୀ ବିକ୍ରୟ ଟିକସ ଅଧିକାରୀଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ନୂତନ ଦାବି କରିବା ସୂଚନା ଜାରି ହେବା ପରେ ହିଁ ବିକ୍ରୟ ଟିକସ ପ୍ରଦାନ କରିବାର ଦାୟିତ୍ୱ ଟିକସଦାତାଙ୍କ ଉପରେ ଉପାର୍ଜିତ ହୋଇଛି ବୋଲି କୁହାଯାଇପାରିବ ଏବଂ ତାହା ସମ୍ପୃକ୍ତ ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ ବର୍ଷ 1971-72 ସହିତ ପ୍ରାସଙ୍ଗିକ ପୂର୍ବ ବର୍ଷରେ ଘଟିଥିଲା । ତେଣୁ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ ଟିକସଦାତାଙ୍କ ସପକ୍ଷରେ ଏହି ପ୍ରଶ୍ନର ସଠିକ୍ ଉତ୍ତର ଦେଇଥିଲେ ।

ପ୍ରତିଦ୍ୱନ୍ଦ୍ୱୀଙ୍କ ଯୁକ୍ତି ଉପରେ ଆମର ଉଦ୍ବେଗଜନକ ବିଚାରକୁ ଦୃଷ୍ଟିରେ ରଖି ଆମେ ଦେଖୁଛୁ ଯେ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କର ନିର୍ଣ୍ଣୟ ଆଦୌ ଗ୍ରହଣୀୟ ନୁହେଁ । *କେଦାରନାଥ ଝୋଟ ଉତ୍ପାଦନ କମ୍ପାନୀ ଲିମିଟେଡ୍* (ଉପରୋକ୍ତ) ମାମଲାରେ ଏହି ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କର ନିର୍ଣ୍ଣୟ

ଦ୍ୱାରା ଏହି ପ୍ରଶ୍ନଟି ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ଭାବେ ଆଚ୍ଛାଦିତ ହୋଇଛି । ସେହି କ୍ଷେତ୍ରରେ, ଟିକସଦାତା ହିସାବରକ୍ଷଣର ବାଣିଜ୍ୟିକ ପ୍ରଣାଳୀ ଅନୁସରଣ କରିଥିଲେ । ଏହା ଆଇନ ଅନୁଯାୟୀ ସମ୍ପୃକ୍ତ ହିସାବରକ୍ଷଣ ବର୍ଷରେ ପ୍ରଦାନ କରିବାକୁ ଥିବା ବିକ୍ରୟ ଟିକସ ପରିମାଣ ହୋଇଥିବାରୁ ପ୍ରାସଙ୍ଗିକ ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ ବର୍ଷରେ ଟିକସଦାତା 1,49,776 ଟଙ୍କା ଛାଡ଼ କରିବାକୁ ଦାବି କରିଥିଲେ । 1956 ମସିହା ଜାନୁଆରୀ 13 ତାରିଖରେ ଆୟକର ରିଟର୍ଣ୍ଣ ଦାଖଲ କରାଯାଇଥିଲା । ବିକ୍ରୟ ଟିକସ କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷଙ୍କ ଦ୍ୱାରା 21 ନଭେମ୍ବର, 1957 ରେ ଏହି ଦାବି ସୂଚନା ଜାରି କରାଯାଇଥିଲା । 1959 ମସିହା ନଭେମ୍ବର 9 ତାରିଖରେ, ଟିକସଦାତା ଉପରୋକ୍ତ ଛାଡ଼ ଦାବି କରି ଏକ ସଂଶୋଧିତ ରିଟର୍ଣ୍ଣ ଦାଖଲ କରିଥିଲେ । ଯେଉଁ ଆଦେଶ ଦ୍ୱାରା ଏପରି ଟିକସ ପାଇଁ ଦାବି ଉତ୍ଥାପନ କରାଯାଇଥିଲା, ତାହାକୁ ଟିକସଦାତା ଉଚ୍ଚ କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷଙ୍କ ସମ୍ମୁଖରେ ଆପତ୍ତି କରିଥିଲେ, କାରଣ ଏହା ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ ସୀମା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଏହାର ଦାୟିତ୍ୱକୁ ବିରୋଧ କରୁଥିଲା । ବିକ୍ରୟ ଟିକସ ମୂଲ୍ୟାଙ୍କନ ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନ ଉପରେ କୌଣସି ଚୂଡ଼ାନ୍ତ ନିର୍ଣ୍ଣୟ ନେବା ପୂର୍ବରୁ ଆୟକର ଅଧିକାରୀ 11 ମାର୍ଚ୍ଚ, 1960 ରେ ମୂଲ୍ୟାଙ୍କନ ସମାପ୍ତ କରିଥିଲେ । ଆୟକର ଅଧିକାରୀଙ୍କ କହିବା ଅନୁଯାୟୀ, ଟିକସଦାତା ବିକ୍ରୟ କରର ଉପରୋକ୍ତ ପରିମାଣର ଛାଡ଼ ଦାବି କରିବାର ଅଧିକାରୀ ନଥିଲେ, କାରଣ ସେ ସେହି ପରିମାଣ ପଇଠ କରିବାର ଦାୟିତ୍ୱକୁ ପ୍ରତ୍ୟାଖ୍ୟାନ କରିଥିଲେ । ଅପିଲୀୟ ସହ-ଆୟୁକ୍ତ ଆୟକର ଅଧିକାରୀଙ୍କ ଆଦେଶ ନିଶ୍ଚିତ କରିଥିଲେ । ଆୟକର ଅଧିକାରୀଙ୍କ ଉପରୋକ୍ତ ଆଦେଶ ନ୍ୟାୟାଧିକରଣ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନର ପଦାନୁକ୍ରମରେ ଏବଂ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କ ସମ୍ମୁଖରେ ମଧ୍ୟ ପ୍ରେରିତ କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନରେ ନିଶ୍ଚିତ କରାଯାଇଥିଲା । *କେଦାରନାଥ ଝୋଟ ଉତ୍ପାଦନ କମ୍ପାନୀ ଲିମିଟେଡ୍* (ଉପରୋକ୍ତ) ର ନିର୍ଣ୍ଣୟରେ ଏହି ନ୍ୟାୟାଳୟ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କ ଉପରୋକ୍ତ ଦୃଷ୍ଟିକୋଣକୁ ବଦଳାଇ ଦେଇଥିଲେ, ଯେଉଁଥିରେ ଏହି ନ୍ୟାୟାଳୟ ନିମ୍ନଲିଖିତ ପ୍ରାସଙ୍ଗିକ ମନ୍ତବ୍ୟ ଦେଇଥିଲେ:

> "ବର୍ତ୍ତମାନ ଆମେ ଚିନ୍ତନ କରୁଥିବା ବିଧାନ ସହିତ ସମସ୍ତ ବିକ୍ରୟ ଟିକସ ବିଧାନ ଅଧୀନରେ, ଯେଉଁ ମୁହୂର୍ତ୍ତରେ ଜଣେ ବ୍ୟବସାୟୀ କ୍ରୟ କିମ୍ବା ବିକ୍ରୟ କରନ୍ତି ଯାହା ଟିକସ ଅଧୀନରେ ଥାଏ, ସେହି ମୂହୁର୍ତ୍ତରୁ ଟିକସ ପ୍ରଦାନ କରିବାର ଦାୟିତ୍ୱ ସୃଷ୍ଟି ହୁଏ ଏବଂ ଟିକସଯୋଗ୍ୟତା ଆକର୍ଷିତ ହୁଏ । ଯଦିଓ ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ ପ୍ରକ୍ରିୟା ଦ୍ୱାରା ପରିମାଣ ପ୍ରଭାବିତ ନହେବା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ସେହି ଦାୟିତ୍ୱ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ ହୋଇପାରିବ ନାହିଁ, ଟିକସ ପ୍ରଦାନ ପାଇଁ ଦାୟିତ୍ୱ ମୂଲ୍ୟାଙ୍କନଠାରୁ ସ୍ୱାଧୀନ ହୋଇଥାଏ । ଏହା ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ଯେ ବର୍ତ୍ତମାନ ମାମଲାରେ, ଦାୟିତ୍ୱର ପରିମାଣ ମଧ୍ୟ ଆକଳନ କରାଯାଇଥିଲା ଏବଂ ଆୟକର ଅଧିକାରୀଙ୍କ ସମ୍ମୁଖରେ ମୂଲ୍ୟାଙ୍କନ ପ୍ରକ୍ରିୟା ବିଚାରଧୀନତା ସମୟରେ ଏବଂ ମୂଲ୍ୟାଙ୍କନ ଚୂଡ଼ାନ୍ତ ହେବା ପୂର୍ବରୁ 21 ନଭେମ୍ବର, 1957 ରେ ନୋଟିସ ମାଧ୍ୟମରେ 1,49,776 ଟଙ୍କା ଦାବି କରାଯାଇଥିଲା । ଯେପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଉତ୍ତରଦାୟିତ୍ୱର ପରିମାଣ ଇତ୍ୟାଦି ବିଷୟରେ ଟିକସଦାତାଙ୍କ ଯୁକ୍ତି ବିଦ୍ୟମାନ ନ ଥିଲା, ଟିକସଦାତା ଏହାକୁ ହ୍ରାସ କରିବା କିମ୍ବା ନିଶ୍ଚିହ୍ନ କରିବା ପାଇଁ ଉଚ୍ଚ କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷଙ୍କ ସମ୍ମୁଖରେ କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନ ଗ୍ରହଣ କରିଥିବା କାରଣରୁ ଉତ୍ତରଦାୟିତ୍ୱ କିପରି ଏକ ଉତ୍ତରଦାୟିତ୍ୱ ହୋଇ ରହିବ ନାହିଁ ଏହା ବୁଝିବା ସମ୍ଭବ ନୁହେଁ । ଜଣେ ଟିକସଦାତା ଯିଏ ହିସାବରକ୍ଷଣର ବାଣିଜ୍ୟିକ ପ୍ରଣାଳୀ ଅନୁସରଣ କରନ୍ତି, ଲାଭ ଏବଂ ମୁନାଫା ଗଣନା କରାଯାଉଥିବା ସମୟ ମଧ୍ୟରେ ଉପାର୍ଜିତ ହୋଇଥିବା ବ୍ୟବସାୟର ଲାଭ ଏବଂ ମୁନାଫାରୁ ଏପରି ଦାୟିତ୍ୱ ଛାଡ କରିବାକୁ ହକଦାର ଅଟନ୍ତି । ଏହା ପୁନର୍ବାର ବିବାଦୀୟ ହୋଇପାରିବ ନାହିଁ ଯେ ବିକ୍ରୟ-ଟିକସ ପ୍ରଦାନ କରିବାର ଦାୟିତ୍ୱ ମୂଲ୍ୟାଙ୍କନ ବର୍ଷରେ ଉପାର୍ଜିତ ହୋଇଥିଲା, ଯଦିଓ ଏହାକୁ ଭବିଷ୍ୟତରେ ନିର୍ବାହ କରିବାକୁ ପଡିବ । ପୋପ୍ *ଦି କିଙ୍ଗ ମ୍ୟାନ୍ ଫ୍ୟାକ୍ଟ୍ରି* ବନାମ *ଆୟକର ଆୟୁକ୍ତ* ମାମଲାରେ, ଟିକସଦାତାଙ୍କ ଉପରେ ଅବକାରୀ ଶୁଳ୍କ ପାଇଁ ଦାବି ଜାରି କରାଯାଇଥିଲା ଏବଂ ଯଦିଓ ସେ ଏହାକୁ ବିରୋଧ କରୁଥିଲେ ଏବଂ ଅବକାରୀ ସଂଗ୍ରାହକଙ୍କ ଆଦେଶ ପ୍ରତ୍ୟାହାର କରିବାକୁ ଚାହୁଁଥିଲେ, ସେ

ସେହି ପରିମାଣକୁ ତାଙ୍କ ହିସାବ ବର୍ଷର ଶେଷ ଦିନ ତାଙ୍କ ହିସାବରେ ବିକଳନ କରିଥିଲେ ଏବଂ ସେ ବାଣିଜ୍ୟିକ ଆଧାରରେ ତାଙ୍କ ହିସାବ ରଖୁଥିବା ଦୃଷ୍ଟେ ସେହି ପରିମାଣକୁ ଏକ ଛାଡ଼ଯୋଗ୍ୟ ଭତ୍ତା ଭାବରେ ଦାବି କରିଥିଲେ । ଏହା ଗ୍ରହଣ କରିବାକୁ ମାଡ୍ରାସ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କର କୌଣସି ଅସୁବିଧା ନଥିଲା ଯେ, ଯେଉଁ ତାରିଖରେ ଏବଂ ଯେଉଁ ଦିନଠାରୁ ସେ ସଂଗ୍ରାହକଙ୍କ ଦେୟ ଦାବି ଗ୍ରହଣ କରିଥିଲେ, ସେହି ଦିନଠାରୁ ଟିକସଦାତା ଏକ ପ୍ରବର୍ତ୍ତନୀୟ ଆଇନଗତ ଦାୟିତ୍ୱ ବହନ କରିଥିଲେ ଏବଂ ଆବେଦନ ଦାୟର କରି ସେହି ଦାୟିତ୍ୱରୁ ମୁକୁଳିବା ପାଇଁ ତାଙ୍କର ପ୍ରୟାସ କୌଣସି ପ୍ରକାରେ କ୍ଷମତାପ୍ରାପ୍ତ ଅବକାରୀ କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ତାଙ୍କ ଉପରେ ପ୍ରବର୍ତ୍ତନୀୟ ଦାୟିତ୍ୱର ପ୍ରଭାବକୁ ହ୍ରାସ କିମ୍ବା ମନ୍ଥର କରିପାରିବ ନାହିଁ । ଆମର ରାୟରେ ଉପରୋକ୍ତ ନିର୍ଣ୍ଣୟ ଆଇନକୁ ସଠିକ୍ ଭାବରେ ସ୍ଥିର କରେ ।"

ତେଣୁ, ଉପରୋକ୍ତ ନିର୍ଣ୍ଣୟ ଦୃଢ଼ତାପୂର୍ବକ ଏହି ଆଇନଗତ ପ୍ରସ୍ତାବ ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ କରିଥାଏ ଯେ ଯେତେବେଳେ ଟିକସଦାତା ହିସାବରକ୍ଷଣର ବାଣିଜ୍ୟିକ ପ୍ରଣାଳୀକୁ ଅନୁସରଣ କରୁଛନ୍ତି, ଟିକସଦାତାଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଦେୟ ହେଉଥିବା ବିକ୍ରୟ ଟିକସ କ୍ଷେତ୍ରରେ ବିକ୍ରୟ ଟିକସ ପ୍ରଦାନ କରିବାର ଦାୟିତ୍ୱ ବ୍ୟବସାୟୀ ବିକ୍ରି କରିବା ସମୟରେ ଉପାର୍ଜିତ ହେବ, ଯାହା ବିକ୍ରୟ ଟିକସ ଅଧୀନରେ ରହିଛି । ସେହି ପର୍ଯ୍ୟାୟରେ ଟିକସ ଦେବାର ଦାୟିତ୍ୱ ସୃଷ୍ଟି ହୋଇଥାଏ । ଉଚ୍ଚ କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷଙ୍କ ସମ୍ମୁଖରେ ଏହି ପ୍ରସଙ୍ଗରେ ବିବାଦ ଉଠାଇବା ଅପ୍ରାସଙ୍ଗିକ ହେବ । ବର୍ତ୍ତମାନର ମାମଲାରେ, କେନ୍ଦ୍ରୀୟ ବିକ୍ରୟ ଟିକସ ପ୍ରଦାନ କରିବାର ଦାୟିତ୍ୱ ପୂର୍ବବର୍ତ୍ତୀ ପ୍ରାସଙ୍ଗିକ ବର୍ଷ 1962-63 ରେ ଟିକସଦାତାଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଅନୁସରଣ କରାଯାଇଥିବା ହିସାବରକ୍ଷଣର ବାଣିଜ୍ୟିକ ପ୍ରଣାଳୀ ଆଧାରରେ ଉତ୍ପନ୍ନ ହୋଇଥିଲା କିମ୍ବା ଉପାର୍ଜିତ ହୋଇଥିଲା । ଏହା ଏକ ସତ୍ୟ ଯେ ସେହି ବର୍ଷର ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ ବିକ୍ରୟ ଟିକସ ଅଧିକାରୀଙ୍କ ଦ୍ୱାରା 31.3.1966 ରେ ସମାପ୍ତ ହୋଇଥିଲା । ତଥାପି, ହିସାବରକ୍ଷଣର ବାଣିଜ୍ୟିକ ବ୍ୟବସ୍ଥାରେ, ବିକ୍ରୟ ଟିକସ ଅଧିକାରୀଙ୍କ ଆଦେଶ ଅନୁଯାୟୀ ପରିମାଣଯୁକ୍ତ ବିକ୍ରୟ ଟିକସ ଦେୟ ପ୍ରଦାନ କରିବାର ଦାୟିତ୍ୱ ସମ୍ପୃକ୍ତ ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ ବର୍ଷ 1962-63 ପାଇଁ ଟିକସଦାତାଙ୍କୁ ଅର୍ଜିତ ହୋଇଥିବା କୁହାଯାଇପାରେ । ଏହା ସତ୍ୟ ଯେ ଟିକସଦାତା ଏହାକୁ ଆପତ୍ତି କରିଥିଲେ ଏବଂ ଶେଷରେ ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ ବର୍ଷ 1962-63 ପାଇଁ ବିକ୍ରୟ ଟିକସ ନ୍ୟାୟାଧିକରଣଙ୍କ ସମ୍ମୁଖରେ ଦ୍ୱିତୀୟ ଆବେଦନରେ ତା 28.5.1970 ରିଖରେ 2,22,161 ଟଙ୍କାକୁ ହ୍ରାସ ହୋଇଥିବା ବିକ୍ରୟ ଟିକସ ପ୍ରଦାନ କରିବାର ଦାୟିତ୍ୱ ପାଇଥିଲେ । କିନ୍ତୁ ଏହା ହିସାବରକ୍ଷଣର ବାଣିଜ୍ୟିକ ବ୍ୟବସ୍ଥା ଆଧାରରେ ବିକ୍ରୟ ଟିକସ ପଇଠ କରିବାର ଦାୟିତ୍ୱର ସଞ୍ଚାଳନକୁ ପ୍ରଭାବିତ କରିବ ନାହିଁ । ଉତ୍ତରଦାତା ଟିକସଦାତାଙ୍କ ପାଇଁ ବିଜ୍ଞ ଓକିଲଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଏହା ନିବେଦନ କରାଯାଇଥିଲା ଯେ ଯଦି ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ ବର୍ଷ 1962-63 ସମୟରେ ଏପରି 11,02,698 ଟଙ୍କାର ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ଛାଡ଼ ପାଇଁ ଟିକସଦାତାଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ନିବେଦନ କରାଯାଇଥିଲା ଏବଂ ନ୍ୟାୟାଧିକରଣଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଶେଷରେ ବିଚାର ହୋଇ ଦାୟିତ୍ୱ ଯେପରି 2,22,161 ଟଙ୍କାକୁ ହ୍ରାସ କରାଯାଇଥିଲା, ତେବେ ଏକ ଅସଙ୍ଗତ ପରିସ୍ଥିତି ସୃଷ୍ଟି ହୋଇଥାଆନ୍ତା । ଏପରି ଯୁକ୍ତିକୁ ଏହି ସରଳ କାରଣ ପାଇଁ ସମର୍ଥନ କରାଯାଇପାରିବ ନାହିଁ ଯେ ଯଦି ଶେଷରେ ଟିକସ ଦାୟିତ୍ୱ ହ୍ରାସ କରାଯାଏ ଏବଂ ଯଦି ଅତୀତର ଅନୁଧ୍ୟାନରୁ ଏହା ଜଣାପଡ଼େ ଯେ ପ୍ରାସଙ୍ଗିକ ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ ବର୍ଷରେ ଟିକସଦାତା ବ୍ୟବସାୟିକ ଖର୍ଚ୍ଚ ମାଧ୍ୟମରେ ବିପୁଳ ପରିମାଣର ଛାଡ଼ ଦାବି କରିଥିଲେ, ଭୁଲ ଭାବରେ ଦାବି କରାଯାଇଥିବା ଏବଂ ପୂର୍ବ ପ୍ରାସଙ୍ଗିକ ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ ବର୍ଷରେ ଅନୁମତି ଦିଆଯାଇଥିବା ପରିମାଣର ପାର୍ଥକ୍ୟ ସର୍ବଦା ପ୍ରାସଙ୍ଗିକ ପରବର୍ତ୍ତୀ ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ ବର୍ଷର ମୂଲ୍ୟାଙ୍କନରେ ଯୋଗ କରାଯାଇପାରିବ । ଏହା ସ୍ପଷ୍ଟ ଯେ କୌଣସି ପରିସ୍ଥିତିରେ, ଟିକସଦାତା ଯିଏ ହିସାବରକ୍ଷଣର ବାଣିଜ୍ୟିକ ପ୍ରଣାଳୀ ଅନୁସରଣ କରୁଥିଲେ, ସେ ଆକଳନ ବର୍ଷ 1962-63 ପାଇଁ କେନ୍ଦ୍ରୀୟ ବିକ୍ରୟ ଟିକସ ଦେୟ ପ୍ରଦାନ ପାଇଁ 1971-72 ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ ବର୍ଷରେ ଛାଡ଼ ଦାବି କରିପାରିଥାନ୍ତେ । ବିକ୍ରୟ-ଟିକସ ନ୍ୟାୟାଧିକରଣଙ୍କର ନିର୍ଣ୍ଣୟ ଅନୁଯାୟୀ ବିକ୍ରୟ-ଟିକସ ଅଧିକାରୀଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ନୂତନ ଦାବି ସୂଚନା

ଦିଆଯାଇଥିବା କାରଣରୁ ଦାବି ସୂଚନାରେ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ ରାଶି ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ ବର୍ଷ 1971-72 ସମୟରେ ଉପାର୍ଜିତ ଆଧାରରେ କାଟି ଦାବି କରାଯାଇପାରିବ କିମ୍ବା ଏପରି ଦାୟିତ୍ୱ ସେହି ବର୍ଷରେ ଉପାର୍ଜିତ ହୋଇଥିବା ବିବେଚନା କରାଯାଇପାରେ ବୋଲି ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ କିପରି ନିଜକୁ ଏହି ଉପସଂହାରରେ ପହଞ୍ଚାଇବାକୁ ପ୍ରବର୍ତ୍ତାଇଥିଲେ ତାହା ବୁଝିବା କଷ୍ଟକର ଅଟେ । ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କର ଏହି ରାୟ *କେଦାରନାଥ ଝୋଟ ଉତ୍ପାଦନ କମ୍ପାନୀ ଲିମିଟେଡ* (ଉପରୋକ୍ତ) ମାମଲାରେ ଏହି ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କର ନିର୍ଣ୍ଣୟର ଅନୁପାତ ବିପରୀତ ଅଟେ । *ଆୟକର ଅଧିକାରୀ, କୋଲାର ଏବଂ ଅନ୍ୟଜଣେ,* [1964] 7 SCR 148 ମାମଲାରେ ଏହି ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କର ନିର୍ଣ୍ଣୟ ଉପରେ ଉତ୍ତରଦାତାଙ୍କ ପାଇଁ ବିଜ୍ଞ ପରାମର୍ଶଦାତାଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଉପସ୍ଥାପିତ ନିର୍ଭରଶୀଳତା ମଧ୍ୟ କୌଣସି ପ୍ରକାରେ ହିତକର ନୁହେଁ, କାରଣ ଯଦିଓ ଏହା କୁହାଯାଇଥାଏ ଯେ ବିକ୍ରୟ ଟିକସ ଅଧିକାରୀଙ୍କ ଆଦେଶ ବିକ୍ରୟ ଟିକସ ନ୍ୟାୟାଧିକରଣଙ୍କର ଆଦେଶରେ ମିଶ୍ରଣ ହୋଇଥିଲା, ତାହାର ପ୍ରଭାବ ବିକ୍ରୟ ଟିକସ ପ୍ରଦାନ କରିବାର ଦାୟିତ୍ୱ କେବେ ହିସାବରକ୍ଷଣର ବାଣିଜ୍ୟିକ ବ୍ୟବସ୍ଥା ଉପରେ ଟିକସଦାତାଙ୍କୁ ଉପାର୍ଜିତ ହୋଇଥିଲା ଏବଂ କେଉଁ ପ୍ରାସଙ୍ଗିକ ଆକଳନ ବର୍ଷରେ ଟିକସଦାତାଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଆୟକର ଅଧିନିୟମର ଧାରା 37 ଅନୁଯାୟୀ ଛାଡ଼ ପାଇଁ ଦାବି କରିବା କରାଯାଇ ପାରିଥାନ୍ତା ସେହି ସମ୍ବନ୍ଧରେ ନିର୍ଣ୍ଣୟ ଉପରେ ରହିବନାହିଁ । ସେହିଭଳି, *ଷ୍ଟେଟ୍ ବ୍ୟାଙ୍କ ଅଫ୍ ଟ୍ରାଭାଙ୍କୋର* (ଉପରୋକ୍ତ) ମାମଲାରେ ଏହି ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କର ନିର୍ଣ୍ଣୟ ମଧ୍ୟ ଟିକସଦାତାଙ୍କ ପାଇଁ କୌଣସି ହିତକର ନୁହେଁ । ବର୍ତ୍ତମାନର ମାମଲାରେ ଆମେ ଯେଉଁ ପ୍ରଶ୍ନ ସହିତ ଜଡ଼ିତ ତାହା ଉକ୍ତ ନିର୍ଣ୍ଣୟର ଅନୁପାତ ଦ୍ୱାରା ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ ନୁହେଁ ଏବଂ ଏହାର ବିପରୀତରେ ଏହା *କେଦାର ନାଥ ଝୋଟ ଉତ୍ପାଦନ କମ୍ପାନୀ ଲିମିଟେଡ୍* (ଉପରୋକ୍ତ) ରେ ନିର୍ଣ୍ଣୟର ଅନୁପାତ ଦ୍ୱାରା ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ ।

ଫଳସ୍ୱରୂପ, ଏହି ଆବେଦନ ସଫଳ ହୋଇଛି ଏବଂ ଅନୁମତି ଦିଆଯାଇଛି । ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଦିଆଯାଇଥିବା ଉତ୍ତରକୁ ଅଗ୍ରାହ୍ୟ କରିଦିଆଯାଇଛି । ଉଲ୍ଲେଖିତ ପ୍ରଶ୍ନର ଉତ୍ତର ରାଜସ୍ୱ ସପକ୍ଷରେ ଏବଂ ଟିକସଦାତାଙ୍କ ବିପକ୍ଷରେ ନକାରାତ୍ମକ ଭାବେ ଦିଆଯାଇଛି । ଖର୍ଚ୍ଚ ସମ୍ବନ୍ଧରେ କୌଣସି ଆଦେଶ ରହିବ ନାହିଁ ।

ଟି.ଏନ୍.ଏ.   ଆବେଦନକୁ ଅନୁମତି ଦିଆଯାଇଛି ।

ଅସ୍ୱୀକରଣ

"ଉପଭାଷାରେ ଅନୁବାଦିତ ରାୟ କେବଳ ମକଦ୍ଦମାରେ ପକ୍ଷଭୁକ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କର ସୀମିତ ବ୍ୟବହାର ଏବଂ ତାଙ୍କ ଆଞ୍ଚଳିକ ଭାଷାରେ ବୋଧଗମ୍ୟ ହେବା ନିମନ୍ତେ ଉଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଏବଂ ଅନ୍ୟ କୌଣସି ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ନିମନ୍ତେ ଏହା ବ୍ୟବହାର କରାଯାଇନପାରେ | ସମସ୍ତ ବ୍ୟବହାରିକ ଏବଂ ସରକାରୀ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ନିମନ୍ତେ ରାୟର ଇଂରାଜୀ ସଂସ୍କରଣଟି ପ୍ରାମାଣିକ ବିବେଚିତ ହେବ ଏବଂ ସମସ୍ତ କାର୍ଯ୍ୟାନ୍ୱୟନ ଏବଂ ନିଷ୍ପାଦନ ନିମନ୍ତେ ଏହା ଉପଯୁକ୍ତ ବିବେଚିତ ହେବ |"

Translated by:
ସୁବୋଧ ରାଉତ,
ଅନୁବାଦକ,
ଓଡ଼ିଶା ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ, କଟକ ।